

Suliassanik suliarinnittoq: NBB
Suliap normua.: 2016/007676
17. januar 2016

NAALISAANEQ

Upalungaarsimanermut inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernissaa pillugu kunnigip peqqussutaanut missingiut

Peqqussummut missingiummi, upalungaarsimanermut inatsimmi aalajangersakkat, peqqussummi ataatsimoortumi Kalaallit Nunaannut atuutinneqalersussatut kissaatigineqartut, ataatsimoortinneqarput.

Peqqussummut missingiummi upalungaarsimanermut inatsisip ilai immikkoortut marluk, peqqussummi ataatsimoortumi, atuutsinneqalerput. Peqqussummut missingiutip upalungaarsimanermut susassaqarfimmi maannamut atuuttumi piginnaatitaanerup agguarneri allannguuteqartinngilai, nalinginnaasumik Kalallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimanermut tunngasut Namminersorlutik Oqartussat oqartussaafigisai, Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaata ataanimmata.

Immikkoortoq siullem Kalaallit Nunaanni Upalungaarsimanermut inatsit pillugu nassuiaammi 2010-imeersumi inassuteqaatit malitseqartinneqarnerannut, tunngassuteqarpoq. Nassuiaammi siunertaavoq, Kalaallit Nunaanni upalungaarsimanermut inatsisip, piffissamut sorsuffiusumut aamma eqqissisimaffiusumut immikkoortitsisarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu tunngaviusunut naapertuuttumik, qanoq iluarsineqarsinnaanissaata paasinarsinneqarnissaa aammalu pissutsit imikkut ittut eqqarsaatigalugit, naalagaaffimmi oqartussaasut taamatullu

Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasut Kalaallit Nunaanni upalungaarsimanermik suliassanik isumaginnittuussasut, suliassaqarfimmut akisussaasuunermut tunngaviusup atuutsinneqalernissaa.

Nassuiaammi Illersornissamut ministereqarfimmit, (siulittaasoq), Ministeriunerup ministereqarfianit, Inatsisunik atuutsinermut ministereqarfimmit, Aningaasaqarnermut ministereqarfimmit, Namminersornerullutik Oqartussanit /Namminersorlutik Oqartussanit kiisalu Upalungaarsimaneq pillugu aqutsisoqarfimmit (allatsi) suliarineqartumi, taamaalilluni inassutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni suliassaqarfimmut akisussaasuunermut tunngaviusup piviusunngortinneqarnissaa, inatsimmi aalajangersarneqassasoq.

Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfiini suliassaqarfimmut akisussaasuunermut tunngaviusup piviusunngortinneqarnissaanut, annertunerusunik ajutoornernik aamma ajunaarnersuarnik pisoqartillugu inuiaqatigiinni atuuffiit ingerlaannarnissaanut ingerlateqqinneqarnissaannullu aalajangiisinnaatitaaffiup, inuiaqatigiinni upalungaarsimaneq pillugu inatsisip 1959-imeersup (1962-imi kunngip peqqussutaatigut atuutsinneqalersoq) atorunnaarsinneqarneranut atatillugu, Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigilerlugit tiguneqarnissaa, pisariaqarpoq. Tamatuma kingorna suliassaqarfimmut akisussaasuunermut tunngaviusoq Kalaallit Nunaanni upalungaarsimanerut inatsimmi inatsisitigut aalajangersarneqarsinnaalissaaq.

Naalagaaffimmi oqartussaasunut tunngatillugu inassutigineqarpoq, upalungaarsimanermut inatsimmi § 24 taamanikkut atuuttoq, tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalissasoq. Tamanna 2014-imi danskit upalungaarsimanermut inatsisaata allanngortinneqarneratigut (inatsit nr. 514, 14. marts 2014) ajornarunnaarsinneqarpoq. 2014-imi inatsisip allanngortinneqarneranut atatillugu illersornissamut ministereqarfiup ataqatigiissaarinissamut pisussaaffeqarnera, inatsimmi § 24, imm. 2-imiit, inatsimmit § 26, imm. 1-imut nuunneqarpoq, taamaattumik § 24 aamma § 26 maannakkut Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalissasoq siunnersuutigineqarluni.

Upalungaarsimanermut inatsisip ilaannakortumik Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernissaa kiisalu inuiaqatigiinni upalungaarsimaneq pillugu inatsisip atorunnaarsinneqarnissaa siunertaralugit, upalungaarsimanermut inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernissaa pillugu kunngip peqqussutaanut missingiut suliarineqarpoq.

Tassunga tunngasortaa siusinnerusukkut kunngip peqqussutaanut missingiummi ilanngunneqareerpoq, taannalu UKA 2016-imi imm. 129-imi suliarineqareerpoq. Inatsisartut

siunnersuummut tapersiiniarlutik akuersipput.

Taamaattoq kunngip peqqussutaa atsiorneqanngilaq atuutsinneqalernanilu, tassami Kalaallit Nunaannut aalajangersakkanik allanik atuutsitsilernissamut pisariaqartitsineq 2016-imi ukiaanerani paasinarsimmat. Inatsisilerinermik pissuteqartumik, peqqussummik ataatsimoortumik suliaqarnissaq pisariaqarpoq.

Immikkoortup aappaani pineqarpoq, ilaatigut sumiiffiini illersuinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissummut/allannguuteqartitsinissamut nunani tamalaani isumaqatigiissummut tunngatillugu Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfeqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnissaa pillugu Kalaallit Nunaanni Inatsisartut aalajangererat 2. december 2015-imeersoq.

Kunngearfik 1980-imi atomip nukinganit atortussianik sumiiffiini illersuinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissummut tapersiivoq aammalu 1991-imi taanna atuutsilerlugu. Nunani tamalaani isumaqatigiisut Kalaallit Nunaannut atuuppoq. 2010-imi allannguutissamut nunani tamalaani isumaqatigiissummut Kunngearfik Danmark akuersivoq, tassungalu atatillugu allannguutissamut nunani tamalaani isumaqatigiisut Kalaallit Nunaannut atuunnissaanut tunuarsimaarfeqarluni Danmark nalunaaruteqarpoq. Nunani tamalaani isumaqatigiisut pillugu allangortinneqarnerani atuuffissat annertusineqarput, taamaaliornermi pingaartumik atomip nukinganit atortussianik aamma atomip nukinganit ingerlatsivinnik aserorterneqannginnissaannik illersuinissaq ilaatinneqalerluni. Nunani tamalaani isumaqatigiissummut allannguut ulloq 8. maj 2016 atuutilerpoq aammalu nunani tamalaani isumaqatigiisut maannakkut taagorneqalerpoq ”Atomip nukinganit atortussianik aamma atomip nukinganit ingerlatsivinnik sumiiffiini illersuinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiisut” (matuma kingorna nunani tamalaani isumaqatigiisut).

Nunani tamalaani isumaqatigiisut malillugu atomip nukinganit atortussiat, eqqissisimasunut siunertanut atorneqartut, aamma tillinnianut allatullu pisussaataanani tigusinissamut illersorneqarput, aammalu atomip nukinganit atortussiat aamma atomip nukinganit ingerlatsiviit aserorterneqannginnissaannut illersorneqartussanngorput. Nunani tamalaani isumaqatigiisut malillugu Kunngearfik Danmark atomip nukinganit atortussianut aamma atomip nukinganit ingerlatsivinnut isumannaallisaanikkut iliuseqarfigineqarnissaat (sumiiffiini illersuineq) pillugu inatsisitigut periaasissamik pilersitsinissamut pisussaaffeqarpoq. Inatsisitigut periaasissaq aamma nakkutilliinermut tunngassuteqassaaq.

Pisussaaffeqarneq maannamut allaffissornikkut suleriaaseq aqutugalugu naammassineqartarpoq,

kisianni erseqqinnerusumik naliliineq malillugu Illersornissamut ministereqarfik aamma Upalungaarsimaneq pillugu aqutsisoqarfik isumaqarput, pisussaaffeqarnerup naammassineqarnissaa, inatsisitigut tunngavissanik pilersitsinikkut pissasoq. Tamanna tunngavigalugu upalungaarsimanermut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu inatsit, saqqummiunneqarpoq. Inatsisip atuutsinneqarnerani, nunani tamalaani isumaqatigiissut malillugu kiisalu nunani tamalaani malitassani qaffasinnerusuni, assersuutigalugu IAEA-mit inassuteqaatini, oqaatigineqartut atomip nukinganit atortussianut aamma atomip nukinganit ingerlatsivinnut isumannaallisaanikkut iliuusissat pisariaqartut aalajangersarneqarnissaat qulakkeerneqarsinnaavoq.

Taamaalilluni upalungaarsimanermut inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu inatsimmut siunertaavoq, isumannaallisaanikkut pisussaaffinnut, ilaatigut atomip nukinganit atortussiassanik atuisut, uninngasuuteqartut imaluunniit assartuussisartut aammalu atomip nukinganit ingerlatsivinnik ingerlatsisut pisussaaffigisaannut, inatsimmi tamakkiisumik paatsuugassaannngitsumillu tunngavissiisoqarnissaa.

Kalaallit Nunaannut upalungaarsimanermut inatsisip allannguutaata atuutsinneqalernerani, Kalaallit Nunaanni isumannaallisaanikkut iliuusissat pillugit pisussaaffiit, Danmarkimi atuuttussat, aammalu nunani tamalaani isumaqatigiissut malillugu pisussat, atuutilissapput.

Immikkut oqaatigineqassaaq Upalungaarsimaneq pillugu aqutsisoqarfik siusinnerusukku allakkiamik suliaqarpoq ("Nunani tamalaani isumaqatigiissutinut aalajangersimasunut tunngatillugu Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfeqarnerup atorunnaarsinneqarnerata inatsisitigut sunniutissai pillugit allakkiaq"), tassani pisussaaffiit Kalaallit Nunaata nunani tamalaani isumaqatigiissutip akuerineqarnerani malittaasussat, nalilersorneqarlutik. Allakkiaq ilaatigut nunani tamalaani isumaqatigiissutip taassuma Kalaallit Nunaannut nunami akisussaaffeqarfisigut killeqartinneqarnerata atorunnaarsinneqarnissaa pillugu qinnuiginninneq pillugu 2015-imi decembarimi Inatsisartut aalajangeranni ilaatigut ilaatinneqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat aamma Inatsisinik atuutsitsinermut ministereqarfiup allakkiaq tunngavigalugu qinngornerit ioninngortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersuuteqarnissaaq pillugu Inatsisartut Inatsisaannut nr. 33, ulloq 9. december 2015-imeersoq pilersippaat kiisalu tunniussisarnermut inatsisip ilaani allannguutit Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalerlutik, tassami allakkiaq malillugu tunuarsimaarfeqarnerup Kalaallit Nunaannut atuunnerata, Kunneqarfik Danmarkip nunani tamalaani isumaqatigiissutip allannguutaanut tapersiinermini nalunaarutigisaata, atorunnaarsinneqarnissaanut taakkua inatsisitigut sunniuteqartitsisuummata. Illersornissamut ministereqarfik aamma Upalungaarsimaneq pillugu aqutsisoqarfik tamatuma

kingorna naliliivoq, nunani tamalaani isumaqatigiissut malillugu pisussaaffiit naammassinissaat, atomip nukinganit atortussiananut aamma atomip nukinganit ingerlatsivinnut sumiiffiini illersuinissaq pillugu suliassat isumagineqarnissaannut inatsisitigut tunngavissamik pilersitsinikkut, pissasoq.